

Tekniker för att utveckla vaccin mot viruset SARS-CoV-2 som orsakar Covid-19

	 <p>Attenuerade vaccin</p>	 <p>Vaccin med inaktiverade virus</p>	 <p>Proteinbaserade subenhetsvaccin</p>	 <p>Virusvektorvaccin</p>	 <p>DNA/RNA-vaccin</p>
Så fungerar det	<ul style="list-style-type: none"> Innehåller försvagade virus som ger antikroppssvar, men endast mild infektion. 	<ul style="list-style-type: none"> Innehåller avdödade virus som inte kan ge sjukdom, men har kvar de protein som aktiverar immunförsvaret. 	<ul style="list-style-type: none"> Vaccinet består av delar av virusets ytstruktur som aktiverar immunförsvaret. Hos SARS-CoV-2 är det framför allt spikeproteinet som är i fokus. 	<ul style="list-style-type: none"> Innehåller virus som modifierats för att uttrycka antigener från det sjukdomsframkallande viruset. 	<ul style="list-style-type: none"> Innehåller DNA/mRNA-sekvenser som kodar för virusantigen, till exempel spikeproteinet. När gensekvensen tränger in i våra celler får man dem att producera det egentliga vaccinet.
Fördelar och nackdelar	<ul style="list-style-type: none"> Ger en bra immunrespons, men kan utgöra en risk för människor med nedsatt immunförsvaret. 	<ul style="list-style-type: none"> Säkert eftersom det inte kan orsaka sjukdom, men inte lika effektivt som vaccin med levande virus. 	<ul style="list-style-type: none"> Säkert, men kräver adjuvans för att fungera bra. 	<ul style="list-style-type: none"> Ger ofta ett bra immunologiskt svar och är lätta att administrera. Men det måste odlas i miljontals doser vilket är tid- och resurskrävande och man kan utveckla immunitet mot själva vektorn. 	<ul style="list-style-type: none"> Enkelt och billigt att framställa. Är lite komplicerat att administrera, man måste ge vaccinet en extra knuff för att det ska tränga in i cellerna, till exempel med en elektrisk stöt.
Tidigare användningsområden	<ul style="list-style-type: none"> Används bland annat för att framställa MPR-vaccin mot mässling, påssjuka och röda hund. 	<ul style="list-style-type: none"> Används för att framställa vaccin mot till exempel polio och hepatit A. 	<ul style="list-style-type: none"> Används för att framställa vaccin mot bland annat hepatit B och kikhosta. 	<ul style="list-style-type: none"> Ett nyligen godkänt ebolavaccin är det första vaccinet med denna teknik som godkänts för människor. 	<ul style="list-style-type: none"> Har inte använts tidigare för att framställa vaccin för människor.
Företag/forskargrupp	<ul style="list-style-type: none"> Tekniken används av bland andra Codagenix och Indian immunologics Ltd. 	<ul style="list-style-type: none"> Fem företag har nått fram till klinisk prövning av vaccin av den här typen, bland andra Sinovac och Wuhan Institute of Biological Products. 	<ul style="list-style-type: none"> Många vaccinprojekt mot SARS-CoV-2 bygger på den här tekniken och i fem av dem pågår klinisk prövning. De utvecklas av bland andra Novavax och Clover Biopharmaceuticals. 	<ul style="list-style-type: none"> Flera virusvektorvaccin är inne i klinisk fas. Ett av dem utvecklas av Astra Zeneca tillsammans med University of Oxford. 	<ul style="list-style-type: none"> Många DNA/RNA-vaccin är under utveckling och de amerikanska företagen Moderna och Inovip har kommit långt. På Karolinska Institutet pågår utveckling av ett DNA-vaccin och man ska påbörja kliniska prövningar i början på nästa år.

Grafik: Elin Brander